

קלטת 103 ב (יידיש)

...{שהוא.. יכול}, ואיך הוא יכול להגיע לרבי ישראל?
{...}, היה רק דרך אחת, דרך אחת לזה
ליל שישי הוא היה הולך ל.. ל.. 'סלונימר חסידים', כן
ו.. אז הוא החליט: "אני אלך לרבי ישראל ליל שישי ואף אחד לא ידע..."

...[זה לא בסדר]...

...אוי, אוי, אוי, אוי

[כן]

אה.. על המעשה מרב הירש ליטוואק
אני, ו.. ו.. יש לי עוד פרטים שנזכרתי, שזה.., שעבר בזה העניין
אני יכול, יכול לדבר יידיש?
[כן, תדבר יידיש, {..}]
אתה מבין?
[כן, אני מבין, רק תדבר טוב, ברור]
{...}
[הו.. הו. רגע, רגע, זה לא טוב]...

...[{..}, זה עובד]

{וזה}, על זה, על זה הסיפור מרב הירש ליטוואק, אז.. אז..
מה שרשמתי בהתקרבות, יש רק ראשי פרקים
[..]

הוא היה יהודי, רב הירש ליטוואק, אבל יש בזה כאלה {.....}, כאלה, כאלה..
אוי וי.. אוי וי.. אוי וי.. {...}
[נו, מה עוד החדשות?]

זה רב הירש ליטוואק, ה.. בקיצור
הוא היה "אחד" בטבריה, הוא היה הגדול.., אחזו ממנו כולם, כל העיר, 'עיר קטנה'
והיה.., קראו לו, השם שלו היה, "רב הירש ליטוואק"
אתה יהודי שליטוואק (ליטאי) צוחק מ.. מחסידים, {עם} מעשיות, עם.., {מזה}
על כל פנים, מאוד החזיקו ממנו
הוא למד הרבה, {..}, הוא למד את ה"ראשית חכמה"
הוא הכיר בעל פה את ה"ראשית חכמה"

והוא.. ו.. והוא לא רק למד את ה"ראשית חכמה", הוא היה מקיים מה.., מה שלמד
הוא, הוא, הוא ביקש, הוא.., הוא התגעגע
הכלל: אני הייתי.., הוא למד איתי, אחר כך כשהגעתי לרבי ישראל
עזבתי את כל הרבנים, ואת רב הירש גם כן
היה בינינו קשר גדול.., קשר עם א.., עם אהבה כזה אהבה אמיתית
אנחנו היינו חברים אפילו שהוא.., היה מרחק גדול ממנו אליי, היה מרחק גדול
אז אני.. {...}, הוא ראה מה שאני סובל מזה
{..}, זה לא ירושלים, זה עיר קטנה, כולם, כולם ידעו
אז.. כולם התפלאו איך אדם יכול "לסחוב" כאלה מיני צרות
כאלה מיני בזיונות, כאלה מיני צרות
וזה רב הירש, אז הוא דווקא מזה ההתנגדות נכנס בליבו שפה זה דבר גדול

שזה.. ל.. ל.. למעלה מין החסידות
 נו, אני לא ידעתי מה יש לו... לו בלב, אני יודע?
 אבל אני הייתי איתו עם, עם {..} קשר גדול, עם אהבה, כמו, כמו א... אחד, נשמה אחד
 אז אני אמרתי לו {..}, לחבר, אמרתי לו:
 "רב הירש, אתה תיכנס לרבי ישראל והוא ילמד איתכם תורב ב"ליקוטי מוהר"ן"
 יהיה נודע לך כאלה... כאלה, שאתם, שאתם יודעים, מה, מה..
 אתה טעם כזה עוד לא טעמת"
 נו, הוא, הוא היה לו בלב ככה זה, ואני אומר לו, נו, אז איך הוא נכנס לרבי ישראל?
 אז, אז, אז שאני סובל כאלה צרות, {..}, הוא יכול לסבול כאלה {צרות}
 אה.. "תגיד, תגיד, תגיד איזה דרך עושים להיכנס לרבי ישראל?"
 ורבי ישראל ישב על יד ה'שולים' (בתי כנסת), ליד קרלינר, ליד סלונים
 הבית שלו היה על יד כל ה'שולים'
 נו, הוא, הוא, הוא לא יכול להיכנס לרבי ישראל
 הוא הגיע {...} ל.. לעצה: הוא הולך ליל שישי לסלונים
 נו, כמה, כמה מרחק יש מסלונים ל.. לרבי ישראל? - כמה פסיעות!
 מהבית של רבי ישראל עד הסלונים
 אז במקום שיילך לסלונים, הוא יכנס לרבי ישראל, וזה בלילה, ליל שישי, מי ידע?
 זה מאוד טוב
 הכלל: זה עבר כמה שבועות להיות עם רבי ישראל, רבי ישראל לימד אותו
 וס... ו.. וסיפר לו מ.. מרבינו, {..} מ.. מהסוד של רבינו הקדוש
 אז הוא החליט:
 "אני אהיה 'ישראל בער' השני, ה"משוגע" השני, אני אהיה.. אני אהיה..
 אני.. אני רוצה להיות 'ברסלבר חסיד', אבל איך? איך?"
 נו, הוא הלך לרבי ישראל כמה שבועות, והסלונים ראו {..}:
 זה הליטוואק, רב הירש ליטוואק ה... הוא הפסיק להגיע ליל שישי
 שאלו את חמיו ב.. בשול, הם שאלו... הם שאלו אותו:
 איפה? איפה? באיזה שהוא מקום? מה עושה החתן שלכם רב הירש ליטוואק?
 הוא לא מגיע אלינו ליל שישי"
 אז הוא אמר:
 "אני לא יודע, אני אשאל, אני אשאל בבית, מה זה? למה, למה הוא לא הולך?"
 הוא שאל בבית - "אוי וי.."
 "הוא הולך כל.. שום ליל שישי הוא לא חסר, הוא הולך כל ליל שישי! הוא לא הולך?"
 אז נפל להם חשד:
 "אולי הוא הולך.. הבית של רבי ישראל לא רחוק מהסלונים
 הוא נכנס.. הוא הולך לרבי ישראל"
 {..}, הכלל, הוא אמר להם:
 האישה אמרה ככה - "שהוא הולך כל ליל שישי"..
 אז נכנס להם חשד:
 "זה רב הירש נהיה 'ברסלבר חסיד', הוא הולך לרבי ישראל"
 לו... עשו לו, עשו לו בלשות, והסתכלו אחריו ותפסו אותו, תפסו אותו שנכנס לרבי ישראל
 נו, נו, נהיה רעש, נהיה רעש בסלונים, ואצלם תמיד {...}
 חמיו וחמתו:
 "מה למדת מישראל בער, תהיה ברסלבר?
 אנחנו לא נסבול את זה, בשום אופן לא!"
 הכלל, הוא, הוא החליט: {אז יהיה}.. הוא יסבול מה, מה שיעשו לו
 אבל הוא ראה שהוא סובל כל כך הרבה, שהוא לא יכול "לסחוב"

אז הוא אמר:
 "אני גם רוצה להיות 'ברסלבר חסיד'"

אז רבי ישראל אמר לו:
 "פה בטבריה יכול... אתה לא יכול, {...}, אתה צריך לנסוע לירושלים בירושלים יש יהודים יקרים, החסידים יקרים, יהודים יקרים, אז... תיסע לירושלים תקבל מרב שלמה ווקסלר, מ... מאחרים"
 נו, אז הוא הלך מטבריה לירושלים ברגל
 הוא היה גיבור, גיבור גדול, הוא יכל... הוא יכל ללכת...
 אפילו כל השנים הוא יכל ללכת ברגל
 נו, אז הוא... זה היה יום שישי
 יום שישי, הוא לקח טלית ותפילין והלך להתפלל, ולא הגיע הביתה
 נו, בבית {...}, לא הגיע יום, יומיים, הוא לא נמצא
 מסתמא, אולי, אולי הוא לומד בשול, אולי... יגיע מאוחר יותר
 זה עבר, נהיה חצי היום וה... ו... ורב הירש לא פה
 "נפלו עליי", אליי לתוך הבית:
 "תגיד איפה רב הירש'ה?"

"אולי, אני לא יודע, מה זאת אומרת? אני, אני משהו... השומר על רב הירש?" {...}
 הכלל: אז הם, הם הלכו, הם שלחו למשפחה שלו, שלו בצפת
 הם חשבו אולי... הייתה מחלוקת בבית, ל... למה, למה, למה, הוא רוצה להיות ברסלבר
 נהיה... אש... מחלוקת, אש
 "א... אולי נסע לצפת, למשפחה"
 הם שלחו בחצי היום, ביום שישי הם שלחו בן אדם עם סוס לצפת
 שיודיע להם, אה... שיביא אותו, {...}
 לא עלה בדעתם לירושלים, אה... אם הוא הלך, הוא הלך לצפת
 הגיעו לצפת, הוא... הוא לא נמצא, לא נמצא בצפת
 הוא לא היה באיזה שהוא {מקום}
 אחרי זה הגיעו אליו, {...}, נו, הם הגיעו אליי ולרבי ישראל:
 "איפה רב הירש? מה עשיתם? איפה רב הירש?
 אתם עשיתם את האשה לאלמנה, ואת הילדים ליתומים!
 נו, באיזה, באיזה מקום נמצא רב הירש?"

הכלל: הם הלכו, בטבריה היה מוכתר, מה שהוא היה, כל הממשלה זה הוא היה
 ו... הוא לקח שוחד, {...}, ונתן שוחד, וה... כל הפקידים מהממשלה
 הם היו... מרדכי היה ה"כתר" שלהם
 הכלל: {...}, אז הלכו אליו, למרדכי ו... נתנו לו כסף, הם סיפרו לו את המעשה:
 "אז... אז... הוא נהיה... הוא רוצה להיות ברסלבר, נהיה ברסלבר
 ו... ו... יום שישי הוא רצה להתפלל ולא חזר
 הברסלבים עושים כאלה דברים, לוקחים את האבא את... את האבא מהילדים
 {...} עם זה, יום שישי!... ו... {...}"
 {הכלל}: זה, זה, זה המוכתר ראה שזה "עסק טוב"
 הוא... הוא עשה תלונה, ו... הוא עשה תלונה
 בזמנו היה שעת מלחמה
 הוא עשה ה... ככה ה... תלונה, ו... שבת בבוקר אני נעמד להתפלל
 מגיע שוטר והוא לוקח אותי לתפיסה
 [שבת בבוקר?]
 שבת בבוקר
 כן, יום שישי, יום שישי הוא... רב הירש לא נמצא, הגיע אישתו והמשפחה

זרקו אבנים, שברו את הדלת של הבית
[אצל רבי ישראל, אצל רבי ישראל קרדון?]
בבית של רבי ישראל, כן, {...}, אבנים כאלה, {ווס סי דוסו}
היה ילדים קטנים, זרקו על הילדים, ו.. ועל הבית, {...}
זרקו אחד אחרי השני אבנים
הכלל: שברו לו את {הינטערנשאן} של המים, בזמנו לא היה {קונטען}
{ינטערנשאן} של המים, שברו לו את {הינטערנשאן}
שברו את כל הכלים של הבית מהאבנים, ורבי ישראל לא {...}
"איפה רב הירש"
שבת בבוקר לקחו אותי לתפיסה
בתפיסה.. {...} עומד להגיע זה.. זה..
[קצין]
הקצין, הכניסו אותי עם שוטרים
"שתגיד איפה הוא רב הירש? איפה, איפה, באיזה מקום רב הירש?
אם לא תאמר.. את האמת! אם לא תאמר את האמת אז, אז {...}
אנחנו ניתן לך כאלה, אה.. {קלעפ}, כאלה מכות, שלא תוכל לסבול"
הם לקחו אותי, {...}, שמו אותי על הארץ, הרימו את הרגליים
קשרו את הרגליים עם, {...} מקל גדול
עמד שוטר מצד זה, ושוטר מצד הזה, והרגליים שלי היו למעלה..
אז ייתנו לרגליים כאלה.. אז.. אז הוא לא יקום
אני ראיתי, אז אני.. ראיתי את השוטרים עם, עם המקלות, עם, עם, {עם זה הסוג}
הכלל, אני אמרתי:
"אמזול, אולי נסע לירושלים"
הם אומרים:
לא! לא אולי! הוא הלך, שאתה תגיד! הכלל: אנחנו נשלח אותך..
"אולי נסע לירושלים, אני לא.., אני לא מעודכן, אני לא יודע, אבל זה {אולי}"
הם שלחו, הם שלחו בשבת לחפש אותו, לחפש אותו ב.. על ה.. במושבות..
[שבת?]
כן, עד, עד עפולה
הכלל: מאוחר בלילה מצאו אותו ב.. ב.. {...}, במושבה, לא רחוק מ..
מ.. מ.. מעפולה, מ.. מחיפה
מצאו אותו, והוא לא רצה ללכת, {...}, הוא היה יותר חזק ממנו
אז הוא אמר לו שאני מונח בתפיסה ורבי ישראל גם יהיה בתפיסה
אם הוא לא יגיע.. {...} אנחנו נסבול כאלה..
הכלל: {...}, הם הביאו אותו, מאוחר בלילה הביאו אותו
{המעשה}
מאוחר בלילה הם הביאו אותו, כשהם הביאו אותו..
[פשש..]
ה.. הלכו המשפחה שלי, הלכו המשפחה שלי לזה המוכתר:
" {...}, רב הירש, רב הירש כבר פה, תרשה לישראל בער לצאת מהתפיסה
ואם ייקחו אותו לחייל, אם ייקחו אותו אז.."
היה טו.., טורקים היו
"אם ייקחו אותו לחייל הם יידעו שהוא.., כבר לא יחזור בחיים
הם לא נותנים אוכל, הם לא נותנים לבושים, נותנים לסבול, ומרעב, ומתים
{...}, צריך להוציא אותו"
הכלל: הולכים למרדכי, מהמשפחה שלי, והוא אומר:

"טוב, אני שומע, יוציאו אותו, אני אראה איך להוציא אותו
אבל בלילה לא מסכימים להוציא מהתפיסה, זה חוק!"
אנחנו רצינו שיהיה כמה שיותר מהר, אז הם נתנו לו כסף
[מי זה היה המרדכי הזה?]

מרדכי... מרדכי המוכתר
[מו... "מרדכי המוכתר", יהודי?]
יהודי, {...}

[אה.. הוא היה המוכתר]
הוא היה היה המוכתר, ו... {...}, הוא היה מוסר, בשביל כסף הוא עשה {כזה ... מעשה}
[כן, אני מבין]

{אה}
על כל פנים, אני יצאתי יום שי... מאוחר בלילה
ומה שלא מסכימים לצאת בלילה מהתפיסה, הוא הוציא אותי, אני יצאתי..
[כסף, בשביל כסף]
כן, ואני כבר לא הייתי בבית, אני פחדתי שאולי ייקחו אותי עוד פעם לתפיסה
החביאו אותי, והייתי ב... ב... ב... בשול
בשול, אז, יום ראשון, ר... יום ראשון, {...} היה מאוחר בלילה, ויום ראשון בשול..
"מנחה", באו להתפלל מנחה, אומרים, הם אומרים:
"אז רבי ישראל העניש את מרדכי"
הם, מ.. מרדכי הושיבו אותו בתפיסה, יום ראשון, {...}..
[מרדכי המוכתר?]

כן
[ואיך?]

מסרו אותו
[ככה שהוא שחרר אותך בחזרה?]
{..}

[בגלל שהוא שחרר אותך בלילה?]
לא, לא בגלל זה
[אה.. על עניין אחר]

לא, הם מסרו אותו בשביל, בשביל שהוא.. בשביל שהוא מרגל
[אה, כן]

כן, מר... מרגל
נו, אה.. ב... בעיר אמרו, שמרדכי יתחמק, מרדכי.. {...}
אבל לא היה לו איך להתחמק, היה לו משפט, ושלחו אותו לאיסטנבול, שלחו אותו
ועוד שם, לא עלינו, שם הוא נפטר, ב... ב... באיסטנבול
אחרי זה מאוחר בלילה
(.....)

'המעשה מרב הירש ליטוואק'
[אוי וי, נו, ומה היה עם רב הירש ליטוואק? מה נהיה איתו?]
ע.. עם רב הירש ליטוואק?

[כן]

כן, מאוחר בלילה הם הביאו אותו
נו, יום ראשון הם עשו ישיבה.. בסוד
הביאו את האישה, ואת חמיו, ואת המשפחה, עם רב הירש, ונתנו לו להבין, אז..
"אתה חייב לעשות כתב, שאסור לך לדבר עם רבי ישראל, ולא עם ישראל בער
ואסור לך ללמוד בספרי ברסלב"

טוב, עשו כתב, אבל, אה, אבל עש... אבל {...}

רצו ממנו, חוץ מהכתב, שייתן "תקיעת כף"

אז הוא נתן "תקיי... {...}", הוא לא יכל להתחמק, אז הוא נתן "תקיעת כף" וכל הדברים

הרי אני, הרי אני, אני למדתי בישיבה והוא גם למד בישיבה

אז הוא.. ראה שאין אף אחד בחצר, {...}, רק אני והוא

הוא עמד רחוק, אני, אני עמדתי בזה, בזה הדרך והוא עמד בזה הדרך

הוא לא סיבב את הראש אליי, רק הוא דיבר, דיבר לקיר:

"ישראל בער יש לי לספר לך איזשהו ד.. דבר, אבל אסור לי, אה..

אבל לך לשדה, אני הגיע, אני אצא אליך"

אני אומר:

"כן, כן, כן"

גם אני דיברתי לקיר

הלכנו, פה לא, פה לא, פה לא, פה לא, שאף אחד לא ישמע

אסור, אסור לו לדבר איתי

יצאנו לשדה בחוץ, בחוץ, בשדה בחוץ, מגיע ל.. מספר כל המעשה:

"אז עשו היש... הישיבה, והמשפחה, והאישה, עם חמיו, ו.. ועשו כזה כתב

ו.. {...}, ותקיי... ו"תקיעת כף"

אני אומר לו:

"רב הירש, מה זה איתך? למה נתת תקיעת כף? ולמה חתמת?

מה, מה יכולים {...}? מה יכולים לעשות לכם? מ.. מ.. מה.. מה? למה עשיתם ככה?"

הוא אומר:

"המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל

שאם אחד ישבע, אחד ישבע שייתן "תקיעת כף" שלא יניח תפילין

שלא ישמור שבת, זה שווה משהו? {...}"

אני אמרתי: "{....}"

הכלל: אני נכנסתי, א.. אני את זה שמעתי מרב הירש, מה שאף אחד לא ידע

בגלל שהמתנגדים נזהרו שיהיה בלא ידיעה

ואם הוא, הוא.. {...} קורא לי לצאת לשדה בחוץ, ומספר לי, לא הייתי יודע מזה

ובזה השבוע.. הוא נפטר, נפטר ביום שישי, יום שישי.. אה, אה..

חמישי בלילה, שישי, יוא, חמישי בלילה

[זה היה ביום ראשון, ונפטר ביום חמישי בלילה?]

כן

כזה גיבור כמו רב הירש, כן.. {...}

אנחנו שמענו, שלישי, שלישי שמעו שרב הירש יושן, והרופא, ו.. ו..

והיה רופא גדול בטבריה, הביאו את הרופא, אז הוא אמר:

"יש לו כזה מין מחלה.."

הוא אומר:

"לאחר ייאוש, לא יכולים, לא יכולים לעשות כלום

ה.. הוא.. הוא.. הוא.. {...}, {הוא לא יקום מזה}"

ו.. נו, א.. אז הלכו כל העיר, הילדים מהתלמוד תורה, מהישיבה, מדרש

א.. אני הלכתי לבקש בשביל רב הירש, כ.. כזה מין, כזה, כזה, הוא ככה מסוכן

הלכו לבקש "הפארפירען" (לסדר את המצב), אז הגיע אישתו גם כן לשם

ו.. ואני ורבי ישראל גם כן היינו שם, אני אמרתי לרבי ישראל:

אישתו.. האישה של רב הירש גם נמצאת פה, פה"

הוא אומר:

"ככה, היא פה? לך אתה, לך אתה לשם! לחמיו, לרב הירש"

ותגיד להם שיקרעו את הכתב! שיקרעו את הכתב"
 ב.. בעצמי תכף הלכתי, היא הייתה שם, {...}, נכנסתי לתוך הבית
 הוא, רב הירש הכיר אותי, הוא אומר:
 "ישראל בער תברח תכף! אישתי אותך, אותך, {...}, תהרוג אותך, אותך פה"
 אני אומר לו: "היא, היא ברמב"ם, היא, היא על קברי צדיקים"
 הוא אומר: "ככה"
 פה, אני מדבר אל חמיו, וישב רב קהת, זה שעשיתי אותו "מת", זה רב קהת גם כן ישב שם
 חמיו היה קרלינר, והוא גם היה קרלינר, הם ישבו, הם ישבו כמו אחים
 ככה יושן מסכן, ככה אברך צעיר, {...}
 אז אמר, אז אמר רב קהת.. לחמיו:
 "תקרע את הכתב! שיחיה ושיהיה ברסלבר, תקרע את הכתב!
 אחר כך בהמשך אנחנו נראה מה לעשות, תקרע את הכתב!"
 הוא אומר:
 "לא, בשום אופן לא, אני לא אקרע"
 זה היה.. אה.. חמ.. ח.. ח.. חמישי בלילה, חמישי
 נו, ב.. בזה הלילה הוא, הוא, הוא נפטר
 [..]
 ואני ראיתי אותו בזה הלילה, לפני שידעתי שהוא נפטר
 אני ראיתי אותו ב. בחלום, אני, היה לי חלום:
 {...}, איך שאני הולך ברחוב ורב הירש מגיע אליי.. מגיע, מגיע, וניגש אליי ומדבר איתי
 אני אומר:
 "רב הירש, מה אתם עושים? אני מוכן, אבל, אבל איך אתם עושים דבר כזה?
 על ידי אתה עומד, ואם מישהו יראה?"
 הוא אומר:
 "אני החלטתי, אז יהיה מה שיהיה, {הוא}, אני לא {אפרד} מרבי ישראל
 ולא מ.. אני לא {אפרד} ממנו, ויהיה.. ו.. יהיה מה שיהיה"
 נו, שוין, הלכתי למקווה, מתפשטים במקווה, אחד על יד השני
 ירדנו, ירדנו.. היה לי פחד, אם מישהו יגיע ויראה שרב הירש מדבר איתי
 אנחנו היינו, {...}, שנינו פה במקווה
 ירדתי לתוך המקווה, כמו שאני רוצה להיכנס ב.. ב.. בתוך המק.. אני טובל
 אני מתעורר, רואה שזה חלום, אז התעוררתי, התעוררתי, אני שומע ה.. ה.. קולות של בכי
 יצאתי לרחוב לחוץ, אמרו לי שרב הירש כבר נפטר
 [וזה, הזה שלו.. זה החותן שלא רצה לקרוע את הכתב, איך קוראים לו?]
 חמיו?
 [כן]
 {...}, זה חמיו, איך קראו לחמיו?
 [כן]
 זלמן.. {קראו לו}, השם שלו היה "זלמן גליס"
 ["זלמן גליס"]
 כן
 [לא היה לו חרטות על זה? הוא לא ידע שבגלל זה הוא נפטר?]
 אני לא יודע, אני.. {הוא..}, הוא היה "ישר" איתם, {...}
 [אחרי ה.. המקרה, לא דיברת איתם? לא ראית אותם?]
 עם מי? עם חמיו?
 [כן]
 לא, לא

הם "הפכו" את זה, הם אמרו:
"בגלל שהוא הלך לירושלים, הוא הלך כל כך הרבה עם הרגליים, עם זה
אז, אז הוא נפטר"
אני יודע? יכולים להכניס, יכולים להכניס כל דבר, {הוא}
[אהה..]
כן, ואני סיפרתי, אניע, אני נכנסתי לתוך העיר {...} מהישיבה
סיפרתי לרבי ישראל את מה שרבי הירש סיפר לי
אז הוא.., אז רבי ישראל נתן אנחה על זה
כאלה.. ישר כמו משהו עושה על הראש {ווייל פאקען קופ}, כן, הוא נתן אנחה
[צער]
אז אני אמרתי לו, שרבי הירש אמר:
"המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל", בגלל זה הוא..
אבל, אה.. מפני "קידוש השם", היה צריך לקיים "קידוש השם", הוא לא היה צריך להיכנע
כן
[אתה לא יכלת ללכת ולקרוע את זה בכח?]
מי?
[אתה]
מה אתה מדבר? {...} לכתב? יכלתי להגיע לכתב?
זה היה אצל, זה היה אצל חמיו.. הוא יראה לי את הכתב?
ואנחנו יודעים? ואם רב הירש לא אומר לי, אז עד היום לא היינו יודעים מזה
[מבין]
'המעשה מרב הירש ליטוואק'...
...משהו, יש לי {...}
[כשאתה היית מונח בתפיסה, כן]
{..}.. כן, שבת בבוקר הכניסו אותי לתפיסה
[כן, שבת בבוקר לתוך התפיסה]
אז אמא שלי הלכה ל'שולים', אמא שלי.. אני הייתי אצלה.. כ.. כזה..
אז היא הלכה ל'שולים', היא מאוד בכתה, היא מאוד בכתה, הכניסו אותי לתפיסה
"התעורר" (און קרופען) בסלונימר "התעורר" אחד הג.., הג.., הכי גדול שמהם
[מרדכי?]
{.....}
[מרדכי לא היה הכי גדול?]
איזה מרדכי? מרדכי המוכתר?
[לא, איך קוראים לו? מ..]
רב מוטל, רב מוטל
[רב מוטל לא היה הכי גדול?]
ה.. רב מוטל, לא, רב מוטל, לא רב מוטל, משהו אחר
אחד גדול, מאוד גדול, מ.. מהחסידיים
[כן]
הוא אמר {...}
[הוא חי?]
{..}, לא, מזמן כבר לא נמצא, הוא נפטר צעיר, כן
הוא.. {..}, היא ניגשה אל הארון קודש, והיא בכתה, היא ביקשה:
"יהודים הצילו, ייקחו אותו לחייל", הם ידעו, כן
הם אמרו: "מצווה עליו, מצווה עליו, שלא יהיה ברסלבר", {...}

וזה רב הירש, הם גם אמרו, שאני אותו, אני הייתי תלמיד שלו והייתי איתו (און דוסע)
אני משכ... אני משכתי אותו ל.. לברסלב
"מצווה עליו"
["מצווה עליו"]
כן
(סבא צוחק)...

...{...}, רבי ישראל גם
[אה, אותך לקחו לתפיסה..]
כן
[והלכו לרבי ישראל שבת בבוקר]
אותי הושיבו, והלכו לרבי ישראל
[אותך הושיבו, והלכו בשבת בבוקר לרבי ישראל]
קצת יותר מאוחר
[מרדכי המוכתר?]
מרדכי המוכתר, עם חייל... עם..
[עם חייל..]
עם שוטר
[עם שוטר]
כן

ושם... הבית של רבי ישראל היה בין.. כל... כל ה'שולים' של טבריה
של הספרדים, של הפולנים
[הם רצו גם אותו להכניס לתפיסה?]
אה?
[הלכו להכניס אותו לתפיסה?]
את רבי ישראל גם לקחת לתפיסה
[שבת בבוקר?]
כן

[חוץ ממך, גם את רבי ישראל {...}]
כן, כן, אני ורבי ישראל
אבל החוק, היה להם חוק בטורקאי, טורקאי היה להם שם של "פרא אדם"
היה חוק... אז ה.. היום... אז ה.. ה'זר', {...}, ה..
['נתין זר']
'נתין זר', כן
[היה חוק של 'נתין זר']

{...}, היה חוק: שלתוך הבית אסור להיכנס אליו
אם מצאו אותו ברחוב, היו יכולים לקחת לתפיסה, אבל להוציא מהבית, זה היה חוק שאסור
[היה]
ורבי ישראל היה הנת... הנ..
['נתין.. ']
ה.. ה.. 'נתין זר'
[..]

מ.. מ.. גליציה, {...}..
הם לא ע... ה.. אז, אה..
מרדכי המוכתר עם השוטר היה להם... לתוך הבית לא יכלו להיכנס
ורבי ישראל באותו הזמן עשה תפילה... התפילה שלו הייתה תמיד, הוא אמר..

אבל באותו הזמן.. הוא ידע... המשפחה שלו, והמשפחה שלי הגיעו לרבי ישראל:
 "מה אתם עושים? מה אתם עשיתם?
 את לקחתם את זה רב הירש וישראל בער {...} עשיתם" {...}
 נו, והוא, והוא, והוא באותו הזמן, באותו הזמן עשה תפילה כזו..
 זה מרדכי עם שוטר בבית, {...}, ב.. בבית אסור להיכנס, אז הוא עמד בדלת
 ועכשיו לפני התפילה, והיה בין מ.. מ..ה.. מ..ה.. מ..ה.. משכילים, ומהציונים
 משכילים, {...}, הם הלכו ל'שול' {לעמוד קלאפ פושטע}, להת.. גם להתפלל
 אז הם ראו ש"עומד" כזה מין רעש, כזה מין.. כולם, כל אלה שהולכים ל'שול'
 עומדים על יד הבית של רבי ישראל, והמשפחה עומדת, ו.. ו.. צועקת "געוואלד" כאלה
 "אי.. איפה רב הירש? ואיפה ישראל בער?"
 הכלל: הם עמדו על יד, על יד השוטר עם מרדכי, והם שמעו את התפילה
 החבר'ה האלה, התפילה נכנס להם לתוך הלב, אז הם אמרו:
 "מרדכי.."
 [הציונים]
 כן, הם היו שלושה חבר'ה
 [שלושה ציונים]
 שלושה חבר'ה, וכולם היו ה.. 'הגדולים של העיר', 'הגדולים של העיר', היה פחד מהם
 אחד היה לו תחנה של, של קמח, "גביר"
 ואחד היה סוחר.. הסוחר הכי גדול של עצים, "לייבל נייברג", נייברג
 ואחד היה ה'גדול' של הבתי מרקחת בטבריה, הבית מרקחת הכי גדול, "שטרנברג"
 הבית מרקחת הכי גדול בטבריה, זה "שם דבר", כן
 אלה השל.. אלו השלושה, נו, מרדכי פחד, פחד מהם
 הם "גבירים", והם, ו.. ו.. ו.. יכולים משהו, יכולים לעשות רע
 אז, אז הם אמרו:
 "{תמצא דרך}, ש.. שתלך"
 אז הוא הלך, ולא "הושיב" את רבי ישראל
 הם נכנסו לרבי ישראל אחרי התפילה, רבי ישראל, הם דיברו איתו:
 "מה זה בשבילנו? ומה? מה אתם..? מה אתם..? מה זה פה?
 קריאה בעיר, כזה מין געוואלדיג, עם רב הירש ליטוואק וישראל בער?..
 מה זה פה? מה זה?"
 [מה הוא אמר להם?]
 הכלל: {...} הוא.. הוא אמר.. דיבר מרבינו, הם קיבלו ממנו, הם שאלו כמה דברים
 והוא ענה להם בכזה מין חכמה, שהם התבטלו לפניו
 הכלל: אחר כך, אחר כך הם החזיקו ממנו
 אלו השלושה חבר'ה, הם החזיקו מרבי ישראל
 ו.. היה להם, היה להם, היה להם בקשה מרבי ישראל, שילווה להם משהו, ספרים
 מ.. מספרי ברסלב, כן
 {...}..

...[עכשיו אתה תספר איך נהיית ברסלבר]
 אה.. לא, לא
 [אין לך כח?]
 {...}..

...{....}.. ודיברתי איתו מרבינו
 [עם מי דיברת מרבינו?]

עם שמואל הורוביץ
 [אבא... האבא של עמרם?
 מרבי ישראל..
 [רבי שמואל הורוביץ, האבא של עמרם?
 {...}, הסבא של עמרם
 [הסבא של עמרם?
 כן
 [נו]
 נו, הוא היה חבדניק, {...}
 [חבדניק היה? הסבא היה חבדניק?
 כן, האבא שלו.. כן, החבד, {...}, לובביץ', אצלם היה לובביץ' כזה.. {כן}
 אחרי זה נהיה, נהיה ברסלבר, אני סיפרתי לו מרבינו, ו..הוא עזב חבד
 ו.. ו.. {...}, הגיע לרבינו {...}, כן
 נו, יש הרבה, לא יכולים לדבר, יש, יש הרבה
 [אתה לא רוצה לדבר..
 {...}]

...{היה} כזה, כזה רבי ישראל, כאלה.. כאלה עבודה שלא רואים
 בכל העולם לא רואים... אני הייתי בין יהודים יראים, מה {...}, מה שהיה..
 הכבוד, ה.. ה.. השם שלהם כאלה, היה מלאכים, מלאכים
 מ.. מלאכים ממש, לא רק מלאך
 נו, אני זרקתי הכל, כל, כל {...}
 ראיתי את העבודה של רבינו, ראיתי את האמת האמיתי
 נו, ו.. זה לא, זה לא... אני.. רואים כזה ר.. רב הירש היה חזק ממני
 הוא ידע "ראשית חכמה" בעל פה, הוא היה הב.. תלמיד חכם, ואני איש פשוט
 ילד, ילד פשוט
 נו, והוא לא יכל {...} (אויס טייל) להחזיק
 ו.. ואני הייתי, ואני הייתי, ו.. והיה לי.. ניצחתי כל המלחמות
 ואני הייתי חזק, "היה מה שיהיה", מה שיהיה...

סוף קלטת 103ב